

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เรื่อง เรียนรู้ พอเพียง

โรงเรียนห้วยคตพิทยาคม   บูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ฯ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 8 ชั่วโมง

*****

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด ท 4.1 ม.4 -6 .ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาสและกาลเทศะ บุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์ อย่างเหมาะสม

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจความหลากหลายของระบบนิเวศ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งไม่มีชีวิต กับสิ่งมีชีวิต และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศการถ่ายทอดพลังงาน การเปลี่ยนแปลงแทนที่ในระบบนิเวศ ความหมายของประชากร ปัญหาและผลกระทบที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด ว1.1 ม.4 สืบค้นข้อมูลและอธิบายความสัมพันธ์ของสภาพ ทางภูมิศาสตร์บนโลกกับความหลากหลายของ ไบโอม และยกตัวอย่างไบโอมชนิดต่าง ๆ

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิตแก่ประชาชนชาวไทยเน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมีความรู้และคุณธรรมเป็นเงื่อนไขในการดำรงชีวิต

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมาย คือเน้นการพึ่งพาตนเองในระดับบุคคล ชุมชนและประเทศชาติ ส่งเสริมกิจกรรมด้านเศรษฐกิจของชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของประเทศ

ราชาศัพท์ คือ คำสุภาพที่ใช้ให้เหมาะสมกับฐานะของบุคคลต่างๆ คำราชาศัพท์เป็นการกำหนดคำและภาษาที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมอันดีงามของไทย แม้คำราชาศัพท์จะมีโอกาสใช้ในชีวิตน้อย แต่เป็นสิ่งที่แสดงถึงความละเอียดอ่อนของภาษาไทยที่มีคำหลายรูปหลายเสียงในความหมายเดียวกัน และเป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทยโดยเฉพาะ ซึ่งมีหลักการใช้ที่แตกต่างออกไปตามชนชั้น

ป่าไม้ 5 ระดับ คือ ไม้สูง : จะมีความสูงจากพื้นดินตั้งแต่ 240 ซม. ขึ้นไป เป็นไม้ที่ใช้ปลูกเพื่อเป็นร่มเงา ไม้กลาง : จะมีความสูงจากพื้นดินไม่เกิน 180 ซม. ไม้เตี้ย : จะมีความสูงจากพื้นดินไม่เกิน 45 ซม.

ไม้เรียดิน, ไม้เลื้อย : จะมีความสูงจากพื้นดินไม่เกิน 30 ซม. ประโยชน์ของไม้คลุมดิน คือ ยึดหน้าดินเอาไว้ไม่ให้พังทลายเวลาโดนน้ำพัด ลดความร้อนระอุของดิน ไม้หัวใต้ดิน : เป็นไม้ที่มีหัวอยู่ใต้ดิน

สาระการเรียนรู้

สาระสังคมศึกษา

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สาระภาษาไทย

การใช้คำราชาศัพท์

สาระวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ลักษณะ และการใช้ประโยชน์ของ ป่า 5 ระดับ ไม้สูง ไม้กลาง ไม้เตี้ย ไม้เรียดิน ไม้หัวใต้ดิน ตัวอย่างไม้แต่ละประเภท

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. อยู่อย่างพอเพียง

ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. แบบฝึกทักษะ
2. แผนภาพความคิด ประโยชน์ป่า 5 ระดับ

กิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (เวลา 3 ชั่วโมง)

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนอ่านพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“คำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย มีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง..”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541

2. ครูสนทนาคำถามความรู้ของนักเรียนโดยใช้คำถามดังนี้

- เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร
- เศรษฐกิจพอเพียงเหมาะกับผู้ประกอบการอาชีพอะไร

3. ครูนำภาพการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรให้นักเรียนดูแล้วอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่าพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรให้คนไทยดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้อุบัติกิจพึ่งตนเอง มีความพอเพียง พอประมาณ

4. ครูให้นักเรียนหาคำตอบหรือให้ความหมายการดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มาคนละ 1 ความหมายหรือ 1 ตัวอย่าง แล้วครูสรุปคำตอบเป็นแผนภาพบนกระดาน

5. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

6. นักเรียนศึกษาจากคลิปวิดีโอเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประเทศชาติรอดพ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้อย่างไร

7. ครูเขียนคำว่า เกษตรทฤษฎีใหม่ บนกระดานแล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามดังนี้

- เกษตรทฤษฎีใหม่หมายถึงอะไร ต่างจากการประกอบอาชีพเกษตรทั่วไปอย่างไร

8. ครูเขียนแผนภาพเพื่ออธิบายเกษตรทฤษฎีใหม่ พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นการจัดสรรทรัพยากร(ที่ดิน)ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแบ่งจัดสรรพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรแบบครบวงจร ซึ่งแตกต่างจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมซึ่งจะปลูกพืชเชิงเดี่ยวทั้งแปลง เกษตรทฤษฎีใหม่จึงเป็นการทำเกษตรแบบบูรณาการโดยยึดหลักที่ว่า ปลูกทุกอย่างที่กินได้ กินทุกอย่างที่ปลูก เหลือจากการบริโภคจึงค่อยนำไปขาย เป็นการพึ่งพาตนเองและลดการพึ่งพาจากปัจจัยภายนอก

9. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาจากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความเข้าใจมากขึ้นจากสถานที่จริง หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

10. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า จะเกิดอะไรขึ้นหากการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอาศัยความรู้เพียงอย่างเดียว

11. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะแล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

12. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นเช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชนได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ 5 สรุป

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับเป็นแผนผังความคิดลงในสมุด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

การบูรณาการจัดกิจกรรมเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (2 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. นักเรียนและครูสนทนากันว่าพบการใช้คำราชาศัพท์ที่ใดบ้าง และนักเรียนคิดว่าการใช้คำราชาศัพท์เหล่านั้นถูกต้องหรือไม่

2. ครูเชื่อมโยงความรู้ โดยให้นักเรียนทบทวนความรู้เรื่องที่มาและความหมายของคำราชาศัพท์

โดยใช้ชุดคำถาม

- คำราชาศัพท์ในความคิดของนักเรียนมีความหมายว่าอย่างไร (มีเหตุผล)
- เพราะเหตุใด เราจึงต้องมีการใช้คำราชาศัพท์ (มีเหตุผล)
- นักเรียนชอบและไม่ชอบการใช้คำสุภาพแบบใด (ความพอประมาณ)
- ทำอย่างไรจึงจะถือว่าเป็น ผู้ที่ใช้คำราชาศัพท์ถูกต้อง (มีเหตุผลและเงื่อนไขคุณธรรม)
- นักเรียนเคยใช้คำราชาศัพท์บ้างหรือไม่ อย่างไร (เงื่อนไขความรู้)
- นักเรียนคิดว่าการใช้คำราชาศัพท์มีประโยชน์ในการเรียนอย่างไร (ความพอประมาณ)

ขั้นสอน

3. นักเรียนศึกษาตัวอย่างคำศัพท์และให้นักเรียนยกตัวอย่างคำศัพท์ที่เคยได้ยิน และบอกความหมาย

4. แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาค้นคว้าคำราชาศัพท์พร้อมความหมายจากข่าวในพระราชสำนักของเดือนสิงหาคม เมื่อศึกษาเรียบร้อยแล้วให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอในเวลาที่กำหนด จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง คำใดที่นักเรียนไม่ทราบว่าจะถูกต้องหรือไม่ให้ทำเครื่องหมายไว้ จากนั้นให้นักเรียนตรวจสอบคำราชาศัพท์ที่ไม่แน่ใจอีกครั้ง

ขั้นสรุป

5. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง ครูอธิบายเพิ่มเติมเรื่อง คำราชาศัพท์

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นคิดและทบทวนความรู้ โดยใช้คำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงระหว่างเรียน

- หลักการใช้คำราชาศัพท์ มีอะไรบ้าง (เงื่อนไขความรู้และมีเหตุผล)
- เพราะเหตุใด จึงต้องมีการใช้คำราชาศัพท์ (เงื่อนไขความรู้และมีเหตุผล)
- เพราะเหตุใด จึงต้องเรียนรู้เรื่องการใช้คำราชาศัพท์ (เงื่อนไขความรู้และมีเหตุผล)
- เมื่อจะใช้คำราชาศัพท์ ทำไมจึงต้องศึกษาเรียนรู้เรื่องความหมายของคำราชาศัพท์ (เงื่อนไขความรู้และมีเหตุผล)

- นักเรียนจะอย่างไรให้ใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้อง (มีเหตุผล)

- หากนักเรียนไม่เข้าใจความหมายและการใช้คำราชาศัพท์ นักเรียนควรทำอย่างไร (มีเหตุผล)

- หากนักเรียนเขียนคำราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร (ภูมิคุ้มกัน)

- นักเรียนคิดว่าการเรียนรู้เรื่องคำราชาศัพท์ นักเรียนสามารถนำไปใช้เมื่อไร อย่างไร (เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม)

ขั้นสอน

2. นักเรียนจับคู่กัน แต่ละคู่รับแถบข้อความจากครู ๑ ข้อความ ซึ่งเป็นข้อความจากข่าวที่มีการใช้คำราชาศัพท์ นักเรียนแต่ละคู่ตรวจสอบว่าคำราชาศัพท์ในข้อความนั้นถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องจะแก้ไขเป็นอย่างไร พร้อมบันทึกลงในใบงาน จากนั้นแปลความหมายของคำเหล่านั้น โดยออกมานำเสนอที่ละคู่

๓. นักเรียนและครูช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

3. ครูใช้ชุดคำถามกระตุ้นคิดหลังการพูดของนักเรียน

- สรุปแล้วเราควรเรียนรู้เรื่องคำราชาศัพท์หรือไม่ เพราะเหตุใด (ความพอประมาณ มีเหตุผลและปลูกฝังเจตนาไขคุณธรรม)

- นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องคำราชาศัพท์มีอะไรบ้าง จงอธิบาย (เจตนาไขความรู้และมีเหตุผล)

4. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปลักษณะของคำราชาศัพท์ และช่วยกันบอกถึงคุณค่าและประโยชน์ของคำราชาศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (เวลา 3 ชั่วโมง)

ขั้นนำ

1. นักเรียนดูภาพ ของไบโอมแบบต่างๆ และให้นักเรียนยกตัวอย่างไบโอมที่นักเรียนรู้จัก และทราบได้อย่างไร จากแหล่งไหน เช่น ทีวี ในสารคดี

2. ครูใช้คำถามจากภาพ ว่านักเรียนเห็นลักษณะของพื้นที่แตกต่างกันอย่างไร และน่าจะพบอยู่ในบริเวณใดบ้าง

3. นักเรียนร่วมกันอภิปราย การที่สิ่งแวดล้อมหรือธรรมชาติรวมกันเป็นโรคของสิ่งมีชีวิตได้นั้น เกิดจากการรวมตัวของไบโอมชนิดต่างๆ อย่างเดียวใช่หรือไม่

ขั้นสอน

1. นักเรียนศึกษาความหมายและชนิดของไบโอมแบบต่างๆ จากหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ชีวภาพ หรือสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต

2. ครูเพิ่มเติมเนื้อหาในเรื่อง ป่า 5 ระดับ

- ไม้สูง : จะมีความสูงจากพื้นดินตั้งแต่ 240 ซม. ขึ้นไป เป็นไม้ที่ใช้ปลูกเพื่อเป็นร่มเงา

- ไม้กลาง : จะมีความสูงจากพื้นดินไม่เกิน 180 ซม.

- ไม้เตี้ย : จะมีความสูงจากพื้นดินไม่เกิน 45 ซม.

- ไม้เรียดดิน, ไม้เลื้อย : จะมีความสูงจากพื้นดินไม่เกิน 30 ซม. ประโยชน์ของไม้คลุมดิน คือ ยึดหน้าดินเอาไว้ไม่ให้พังทลายเวลาโดนน้ำพัด ลดความร้อนระอุของดิน

- ไม้หัวใต้ดิน : เป็นไม้ที่มีหัวอยู่ใต้ดิน

3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อนักเรียนได้ไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 15 (นพค15) โคกหนองนา โมเดล โดยครูกำหนดหัวข้อในการศึกษาคือ ป่า 5 ระดับที่นักเรียนพบมีอะไรบ้าง ประโยชน์ที่ได้ และที่มาของคำว่า ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย และแชร์เนื้อหาที่ได้จากการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในสภาพจริง เขียนลงในกระดาษที่ครูเตรียมไว้ให้

5. นักเรียนในแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน จากการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ถึง ป่า 5 ระดับ

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปลักษณะเด่น และแหล่งที่พบไบโอมชนิดต่างๆ
2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุป ป่า 5 ระดับ ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง จากที่นักเรียนได้ไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบฝึกทักษะ	แบบฝึกทักษะ	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
การนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอ	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินสมรรถนะสำคัญ	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 15 (นพค15)
2. หนังสือเรียน เศรษฐศาสตร์ ม.4-6
3. คลิปการสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
4. แบบฝึกทักษะ
5. หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ม.4
6. power point เรื่อง ไบโอมบก